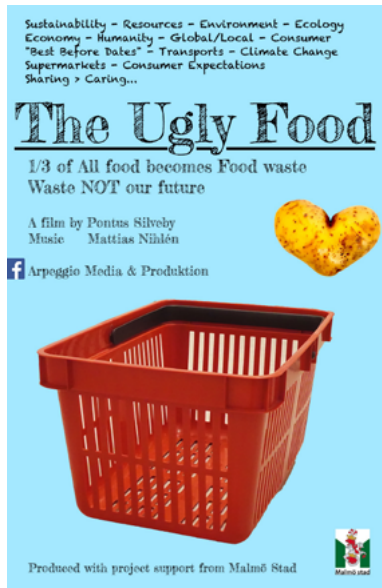

Den fula maten

Få inblick i en kreativ och inspirerande marknad som uppstått när vi kräsna konsumenterna skapat ett system som genererar mycket svinn på matvaror. Om du aldrig haft en djupare fundering på urvalsprocessen av mat från producent till butiker och restauranger så ska du se den här filmen. För i butik ser alla frukter och grönsaker likadana ut och är toppfräscha. Men i verkligheten sorteras de varor ut som inte passar in i "mallen" – den fula maten. Dessutom så har allt vi handlar långt kvar till bäst före-datumet går ut. Frågan är: Vart tar den bortsorterade maten vägen?

Speltid: 29 min.

Från: 12 år

Ämne: Biologi, geografi, hem- och konsumentkunskap

Produktionsland:
Sverige, 2017

Svensk version:
© Filmo, 2018

Ansvarig utgivare:
Sandra Ortiz del Gaiso

Filmnr: EDU0032

**För ytterligare
källinformation:**
Kontakta Filmo
08-445 25 50

Lyxen att kunna rata fullt ätbar mat ter sig obegriplig, när det finns människor i världen som dagligen kämpar med att hitta tillräckligt med mat för att överleva. I dagens enorma matsvinn som finns hos producenter, i butiker och hos restauranger, finns det krafter i Sverige och i världen som på olika vis lobbyar för att hitta sätt att använda den kasserade maten. Genom denna film fås inblick i hur synsättet på ätbar mat har ändrats och hur vi blir lurade med ögonen. Estetiskt vacker mat är inte alltid smakrik eller det nyttigaste alternativet. Vi följer organisationen Rude FOOD när de ger exempel på hur de arbetar med att samla in fullt ätbar mat efter en matmässa i Malmö 2015. Den mat de samlar in skulle ha kasserats eftersom det för de enskilda utställarna på mässan i många fall skulle medfört en för hög kostnad att packa ner och frakta sin mat tillbaka till företaget, i synnerhet för de utställare som flugit in sin mat från andra länder. Filmen lyfter fram de värderingar som Rude FOOD vill nå ut med, för att få människor gemensamt världen över att tänka och leva mer hållbart när det handlar om mat. De menar att om svinnet minskas och resurserna fördelas skapas glädje för fler. Att människor behöver förändra sin snäva bild av att bara vacker mat är ätbar lyfts och motiveras med flera argument. Även andra aktörer i matindustrin som restaurangpersonal, butikschefer från livsmedelsaffärer kommer till tals och filmen lyfter argument från alla tre hållbarhetsperspektiven. Orsaker till att matsvinnet ökat i takt med att dagens moderna samhälle växt fram diskuteras och förslag på lösningar presenteras. Bekvämlighetsskäl, marknadsanpassning till kunders önskemål, oro för sjukdom, att stadsmänniskans kontakt med sitt ursprung minskat, lagstiftning, ekonomiska och sociala tryck, är några av de orsaker som presenteras.

Nyckelord

matsvinn, ekologisk marknad, miljömedvetna val, entreprenörskap, naturresurser, medveten konsument, levnadsvillkor, ideellt arbete, varutransport, handelsmönster, hållbar utveckling

Frågor efter visning

1. Varför har vi bäst-före-datum på mat som säljs i livsmedelsaffärer?
2. Vad händer om man äter mat där bäst-före-datumet är passerat? Grönsaker? Konserver? Ägg? Kött?
3. Är det hållbart med affärer som bara har perfekt mat? Hur mycket mat kasseras eller slängs?
4. Är det bra med organisationer som samlar in utgången mat och skänker till stadsmissionen m.fl.? Motivera.
5. Varför finns livsmedelsbutiker som hellre slänger mat än sänker priset eller skänker kasserad mat?
6. I Norge överväger man att stifta lagar mot att ätbar mat slängs. I Amerika sätter man hjärtat i halsgropen vid blotta tanken på att äta mat efter bäst-före-datumet. Hur kommer det sig att uppfattningen om mat skiljer sig så?

7. Hur kan människor förändra sitt beteende till att leva mer hållbart kring mat? Vad skulle få dig att förändras?
8. Utifrån de tre hållbarhetsperspektiven (miljö, ekonomi, samhälle), hur kan man försvara att mat slängs?
9. Varför är det så svårt att betrakta sig själv objektivt och förstå att man själv bidrar till att det inte är en hållbar utveckling när mat kasseras? Varför är det lätt att vara passiv och hoppas att någon annan gör något?

Övning

Debattera i smågrupper utifrån olika roller. Hitta argument för din egen ståndpunkt och förbered dig för motargument som övriga i debatten kan komma upp med. Förslag på roller:

- Arbetare på stadsmissionen
- Butikschef mataffär
- Kund som vill handla i en fräsch affär
- Kund som vill leva hållbart och inte slösa på jordens resurser
- Tiggare som är hungrig
- Bonde som odlar grönsaker

En tredjedel av all mat som produceras hamnar INTE i någons mage.

Det blir istället till matsvinn i olika delar av distributions- och konsumtionskedjan.

Internetkällor

Rude FOOD: rudefood.se

Bäst-före-datum: livsmedelsverket.se/matvanor-halsa-miljo/miljo/ta-hand-om-maten-minska-svinnet/vad-betyder-datummarkningen

Sveriges radio: sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=96&artikel=6120891

Skolmat: skolmatsverige.se/elev

Plånboken SR: sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2778&artikel=6766076

TED talk: ted.com/talks/tristram_stuart_the_global

food_waste_scandal?language=sv

Rädda maten: allwin.nu

Statistiska centralbyrån: scb.se/sv/Hitta-statistik/Artiklar/Halv-miljon-ton-mat-kastas-i-onodan/

Livsmedelsverket: livsmedelsverket.se/en/food-habits-health-and-environment/food-and-environment/take-care-of-the-food--minimize-food-waste/food-waste-reports

Nationalencyklopedin: ne.se

Cinebox hemsida: cinebox.se

Filmen *Den fula maten* passar bra för undervisning i biologi, geografi, hem- och konsumentskap i grundskolan, och för naturkunskap på gymnasiet.

I årskurs 7-9, biologi, lgr11

Natur och samhälle

- Människans påverkan på naturen lokalt och globalt. Möjligheter att som konsument och samhällsmedborgare bidra till en hållbar utveckling.

Kropp och hälsa

- Hur den fysiska och psykiska hälsan påverkas av sömn, kost, motion, sociala relationer och beroendeframkallande medel. Vanligt förekommande sjukdomar och hur de kan förebyggas och behandlas. Virus, bakterier, infektioner och smittspridning. Antibiotika och resistenta bakterier.

Biologins metoder och arbetssätt

- Källkritisk granskning av information och argument som eleven möter i olika källor och samhällsdiskussioner med koppling till biologi, såväl i digitala som i andra medier.

I årskurs 7-9, hem- och konsumentkunskap, lgr11

Mat, måltider och hälsa

- Planering och organisering av arbetet vid matlagning och andra uppgifter i hemmet.
- Hygien och rengöring vid hantering, tillagning och förvaring av livsmedel.
- Hur man kan arrangera måltider och måltidens betydelse för gemenskap och välbefinnande.

Konsumtion och ekonomi

- Ställningstaganden vid val av varor och tjänster, till exempel vid inköp av kläder, livsmedel och resor utifrån perspektiven ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.
- Jämförelser av produkter utifrån några olika aspekter, till exempel pris och kvalitet.

Miljö och livsstil

- Hur livsmedel och andra varor produceras och transporteras och hur de påverkar miljö och hälsa.
- Hur man kan hushålla med och ta vara på livsmedel och andra förbrukningsvaror i hemmet.
- Aktuella samhällsfrågor som rör privatekonomi, mat och hälsa.
- Olika mattraditioner, deras ursprung och betydelse.

I årskurs 7-9, geografi, lgr11

Livsmiljöer

- Jordens klimat- och vegetationszoner samt på vilka sätt klimatet påverkar människors levnadsvillkor.
- Var olika varor och tjänster produceras och konsumeras samt hur varor transporteras.
- Hur människors försörjning och handelsmönster har förändrats över tid.
- Hur jordens befolkning är fördelad över jordklotet samt orsaker till och konsekvenser av den ojämna befolkningsfördelningen. Migration och urbanisering och orsaker till och konsekvenser av detta.

Miljö, människor och hållbarhetsfrågor

- Intressekonflikter om naturresurser, till exempel om tillgång till vatten och mark.

I gymnasiet, Naturkunskap 1, lgy11

Centralt innehåll

- Samband mellan individens hälsa, dagliga vanor och livsstilar i samhället, till exempel i fråga om träning, kost, droger och konsumtion samt påverkan på miljön.
- Hur naturvetenskap kan användas som utgångspunkt vid kritisk granskning av budskap och normer i medierna.

I gymnasiet, Naturkunskap 2, lgy11

Centralt innehåll

- Samband mellan individens hälsa, dagliga vanor och livsstilar i samhället, till exempel i fråga om träning, kost, droger, konsumtion och påverkan på miljön.
- Hur naturvetenskap kan användas som utgångspunkt vid kritisk granskning av budskap och normer i medierna..